

Täysistunto

Tiistai 3.6.2025 klo 14.00—21.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 58/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Meille esittelee asian ministeri Purra.

Keskustelu

14.56 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhe-
mies! Maailma muuttuu kovaa vauhtia, ja Eurooppakin on liikkeellä. Kokonaisturvallisuus-
den varjeleminen on hallituksen keskeinen tehtävä. Meidän täytyy pitää huolta niin sisäi-
sestä kuin ulkoisesta turvallisuudesta. Geopoliittinen tilanne on eskaloitunut nopeasti, ja
eurooppalaisten valtioiden on jälleen kerran keskityttävä valtion ydintehtävään eli turval-
lisuuteen, jota äskeinenkin keskustelu koski. Lisäämme tilausvaltuuksien kautta puolustus-
määrärahoja miljardeilla euroilla vuosikymmenen lopusta lukien, ja nyt tässä vaaran ajas-
sa meidän on tehtävä lisäpanostuksia suomalaisten arjen turvallisuuteen ja esimerkiksi ra-
jaturvallisuuteen. Lisäksi väestönsuojat on saatava kuntoon, poliisin ja suojelupoliisin re-
surssitarpeet kasvavat ja rajavartioston kyvykkyysiin on tehtävä panostuksia. Vaikeassa-
kin julkisen talouden tilanteessa turvallisuus tulee ensin.

Geopolitiikka tarjoaa uhkakuvia, mutta toisaalta myös mahdollisuuksia. Suomalaisen
puolustusteollisuuden kasvunäkymät ovat vahvat. Tämä on aikamme kuva, hyvässä ja pa-
hassa. Puolustusteollisuudella menee varmasti hyvin tulevina vuosina. Suomalaista osaa-
mista pitää viedä maailmalle, ja välttämättömyydestä kannattaa tehdä hyve.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen toinen lisätalousarvioehdotus eduskun-
nalle. Lisätalousarvioesityksessä määrärahatarve kasvaa 757 miljoonaa ja varsinaisten tu-
lojen vähennys on 187 miljoonaa. Nämä yhdessä lisäävät valtion nettolainanoton tarvetta
944 miljoonaa. Valtion nettolainanotoksi arvioidaan noin 13,2 miljardia vuonna 2025. Ti-
lanne on alijäämän osalta erittäin huolestuttava sekä suunnaltaan että suuruudeltaan, mutta
Suomen turvallisuuteen on välttämätöntä panostaa kansainvälispoliittisen tilanteen vuoksi.

Korkomenoja alennetaan 197 miljoonaa korkotason ja lainatarpeen tarkennuksen myö-
tä. Tuloarviota ehdotetaan alennettavaksi kokonaisuudessaan 187 miljoonaa. Verotuloar-
viota ehdotetaan alennettavaksi 485 miljoonaa. Uusi arvio perustuu pitkälti huhtikuussa
julkaistuun valtiovarainministeriön kokonaistaloudelliseen ennusteeseen. Muutoksia selit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

tävät muun muassa ennakoitua alemmat verokertymät sekä heikentyneet ennusteet veropohjien kehityksestä. Verotuloja alentaa pitkittynyt heikko suhdanne.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimille ehdotetaan 35 miljoonan lisärahoitusta kaikkien puolustushaarojen materiaalien kunnossa- ja ylläpidon tason nostoon. Lisäksi kykyä vastaanottaa tukea liittolaismailta ehdotetaan vahvistettavan 15 miljoonan lisämäärärahalla. Puolustusmateriaalihankintojen tilausvaltuuden enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 130 miljoonalla käytettäväksi räjähdysainehankintoihin. Laivue 2020 -tilausvaltuuden enimmäismäärään ehdotetaan 78 miljoonan lisäystä laivojen rakentamisen aloituksen viivästymisen aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Ukrainaan toimitetun puolustusmateriaalin korvaamiseen liittyvät lisämäärärahat ehdotetaan sisällytettävän Puolustusvoimien Ukrainan tukemiseen liittyvään tilausvaltuuteen, jonka kokonaismäärä nousee noin 197 miljoonalla.

Väestönsuojelun kehittämiseen ehdotetaan 21 miljoonan lisärahoitusta, pelastustoimeen kuuden miljoonan lisäystä. Lisäksi Veripalvelulle myönnettävään valtionavustukseen ehdotetaan 6,3 miljoonaa.

Rajavartiolaitoksen investointimenoihin ehdotetaan myönnettäväksi valtuudet ja määrärahat yhteenlaskettuina 14 miljoonan rahoitus merellisen suorituskyvyn vahvistamiseen. Lisäksi öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiuden vahvistamiseen ehdotetaan yhteensä viiden miljoonan lisäystä. Rikosseuraamuslaitokselle ehdotetaan 8,1 miljoonaa aserikossäännösten uudistamiseen. Uuden lainsäädännön mukaisten ampuma-aserikosten määrän kasvu jatkossa nostaa vankipaikkojen tarvetta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle ehdotetaan miljoonan lisäystä koulutustoimintaan. Tällä varmistetaan, että vapaaehtoinen maanpuolustustyö on riittävästi resursoitu. MPK:n toiminta täydentää varautumista ja on kiinteä osa kokonaisturvallisuustyötä.

Liikenneinvestointien puolelta hallituksen investointiohjelmasta ehdotetaan rahoitettavaksi useita hankkeita, esimerkiksi valtatie 25 rakentaminen keskikaidetieksi välillä Melto—Mustio, valtatie 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta, kantatie 67 ja valtatie 19 parantaminen välillä Kivisaari—Atria, Kotkan Keltakallioon rakennettavan akkumateriaalitehtaan tieyhteyksien parantaminen ja eurooppalaisen raideleveyden pohjoisten ratayhteyksien suunnittelu. Vuosien 26—29 julkisen talouden suunnitelmassa sovitun mukaisesti eräitä liikennehankkeita aikaistetaan vuodelle 2025.

Arvoisa puhemies! Muutamia poimintoja vielä:

Kela-korvausmenoihin ehdotetaan 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilun toteuttamiseen ja sen vaikutusten tutkimiseen yhteensä 16 miljoonaa. Kokeilu käynnistyy jo tänä syksynä.

Hiilinielujen ja -varastojen tutkimuksen ja havainnointijärjestelmän kehittämiseen ehdotetaan 8,1 miljoonaa. Samalla ehdotetaan 12 miljoonaa metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamiseen informaatio-ohjauksella sekä metsälainsäädännön toimeenpanon tietojärjestelmien uudistamiseen.

DIANA 6G -testikeskuksen toimintaan ja kehittämiseen ehdotetaan viiden miljoonan kertaluonteista määrärahaa.

Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaamiseen sekä riistavahinkolain mukaisen kotieläin-, viljelys- ja irtaimistovahinkojen korvauksiin ehdotetaan yhteensä 2,8 miljoonan lisäystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaanpas tähän sellainen puolen tunnin debatti. Sen aloittaa valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi.

15.03 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ota nyt kantaa niihin menolisäyksiin, joita lisätalousarvioon sisältyy. Siellä on todella paljon hyviä ja tarpeellisia esityksiä, niin kuin yleensä pruukaa olla. Mutta olen sen sijaan suuresti huolissani siitä, mikä tämä yleinen kuva meillä talouden tasapainon suhteen tämänkin lisätalousarvioesityksen jälkeen on. Tämänhän pohjalta tänä vuonna valtio velkaantuu lähes miljardin enemmän kuin edellisen lisätalousarvion pohjalta. Siis alijäämä on 13,2 miljardia. Summa on niin suuri, että tavallinen suomalainen ei edes tiedä, montako nollaa siinä on. Se on kuitenkin valtava summa, ja suunta tässä on kaikista huolestuttavin. Ollaan siis velkaantumassa miljardi enemmän kuin vielä muutama kuukausi sitten. Tästä näkyy, että keskeinen syy on se, että verotuloarviot laskevat voimakkaasti. Siis se kasvu, jota kaikki olemme toivoneet, ei olekaan vielä alkanut. Se odottaa edelleen. Ja tässä joutuu kysymään, onko nyt käynyt niin, kun puhutaan Lafferin pisteestä, että kun kesken vuoden nostettiin roimasti arvonlisäveroa ja laskettiin kotitalousvähennystä, niin nämä ovatkin laskeneet ihmisten aktiivisuutta ja lopputulos onkin heikompi, kun verotuloennusteet tippuivat niin viime vuonna kuin tänäkin vuonna.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen.

15.05 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. — Suhdanne on vaikea. Ulkoiset tekijät — Trumpin politiikka, Venäjän hyökkäyssota ja monet muut — haastavat tai kannustavat meitä vain tekemään enemmän itse niitä toimenpiteitä, joita voimme.

Teidän johdolla, valtiovarainministeri Purra, on tehty yhdeksän miljardin sopeutustoimet, ja jos oikein olen ymmärtänyt, niin valtiovarainministeriö on todennut, että sopeutustoimet toteutuessaan kokonaisuudessaan riittävät pysäyttämään velkasuhteen kasvun. Kysyn teiltä, arvoisa ministeri: jos tähän kokonaisuuteen ei päästä, onko hallituksella silloin valmius tehdä lisää sopeutustoimia, että tämä kokonaisuus saavutetaan? Korot vievät ihan pienen hetken kuluttua jo viisi miljardia vuositason, eli velkaantuminen maksaa paljon.

Pidän myönteisenä sitä, että sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen — Rajaan, poliisiin ja Puolustusvoimiin — panostetaan. Niistä ei ole varaa säästää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

15.06 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lisätalousarvion surullisin luku todella on tuo 13,2 miljardia euroa uutta velkaa tänä vuonna — jopa siis enemmän velkaa tänä vuonna kuin viime vuonna. Miksi sitä velkaa joudutaan ottamaan? Osanhan selittävät nämä menolisäykset, jotka monelta osin ovat aivan tarpeellisia, mutta suurin yksittäinen tekijä velkaantumisen taustalla ovat nämä tippuneet verotuloarviot — tässäkin lisätalousarviossa melkein puoli miljardia — ja näinhän on käynyt oikeastaan joka vuosi. Joka vuosi talouskehitys on mennyt siihen suuntaan, että lisätalousarviossa verotuloarvioita on jouduttu tiputtamaan, ja tähän kertoo siitä heikosta työllisyys- ja talouskehityksestä, joka Suomessa tällä hetkellä on. Olisin kysynyt nyt ministeriltä: Kun huomenna komissio kertoo, miten Suomelle käy tämän alijäämämenettelyn osalta, mikä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

teidän tämän hetken tulkinta asiasta? Joutuuko Suomi paisuvien alijäämien myötä jatkossa EU:n tarkkailuluokalle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko.

15.07 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari suomalais-ta sananlaskua tulee mieleen: ”sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistelee”, ja sitten on toinen sanonta ”päivät tulevat peräkkäin”. Aika valtavan monta kertaa kuulin siellä aitiassa istuessani teiltä, nykyinen ministeri Purra, puheenvuoroja siitä, miten valtion velkaantuminen oli vain poliittinen valinta, miten olosuhteita ei voinut syyttää, ei koronaa, ei sodan alkua. Nyt ollaan tilanteessa, jossa teidän vahtivuorollanne Suomi velkaantuu ennätysellisellä tavalla. Mistä se sitten mahtaa johtua? Mitkä tekijät siihen ovat vaikuttaneet? Niin kuin todettua, päivät tulevat peräkkäin, ja uskon, että kaikki puolueet ja hallitukset vuorollaan omasta näkökulmastaan haluavat ajaa Suomen parasta. Haluan uskoa siihen vilpittömästi, että teette parhaanne. Tämä ongelma on iso, massiivinen, eikä suurin ongelmamme ole EU:n alijäämämenettely tai ulkoiset paineet siitä, mitä Suomen taloudesta ajatellaan, vaan ne tosiasiat. Kaikki on nyt kiinni pitkälti myös kasvusta. Mikä on näkemyksenne siitä, milloin se kasvun aika koittaa? Tähän mennessä tekemänne toimet eivät ole vaikuttaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

15.08 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kasvava, valtava velkasumma on kyllä hurja asia, ja en yhtään kadehdi sitä työtä sen suhteen, mitä asialle voi näissä maailman pyörteissä tehdä, mutta paljon voisi ainakin olla tekemättä sellaisia asioita, jotka sitä tilannetta pahentavat. Ehkä näistä puoliväliriihen ajatuksista tämä yhteisöveron lasku on tässä suhteessa kaikkein erikoisin, kun sen kasvuvaiikutukset on tyrmätty aika laajasti asiantuntijoiden toimesta ja sitä ei esittänyt esimerkiksi tämä Murron ryhmä. Eli toivoisin, että sitä harkitsette vielä uudestaan. Sen hintalappu on valtava ja tutkimusnäyttö sen tueksi hataraa.

Olisin lisäksi näistä hiilinieluista todennut, että sinänsä teknisiä nieluja tarvitaan, mutta kustannustehokkuutta penäisin. Olisi paljon toimia, joilla voitaisiin edistää samaan aikaan ilmasto- ja luontotavoitteita ja edistää myös meidän metsätalouden jalostusarvon nostoa, esimerkiksi veroratkaisuun. Toivon, että näihin tein vielä sitten katsotte.

Ehkä voisin toivoa, että valtiovarainministeri kirjoittaisi vaikka hyvän Vieraskynä-tekstin tästä teidän suhteesta velkapolitiikkaan, kun pääministerin teksti oli harmillisen tulkinanvarainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

15.10 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Piti tasapainottaa valtiontalous, mutta velka kasvaakin uuteen ennätykseen. Piti tulla 100 000 uutta työllistä, mutta tulikin 80 000 uutta työtöntä. Tämän lisätalousarvion myötä tämän vuoden alijäämä kasvaa lähes miljardilla, ja syynä ovat pääosin heikon taloustilanteen vaikutukset sekä tuloihin että menoihin. Voikin todeta, että hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut, kun sitä mitataan hallituksen itselleen asettamilla tavoitteilla, mutta se on epäonnistu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

nut myös, kun katsotaan suomalaisten näkökulmasta, sillä köyhyys, asunnottomuus ja työttömyys ovat kasvussa.

On totta, että kansainväliset olosuhteet ovat vaikeat, mutta pienituloisilta leikkaaminen ja arvonlisäveron korotus ovat osaltaan syventäneet ja pitkittäneet taantumaa ja heikentäneet sitä kautta myös valtiontaloutta. Pienituloiset käyttävät rahat suoraan kotimaan kulutukseen, toisin kuin suurituloiset, jotka nyt saavat uusia veronalennuksia. Voikin todeta, että pienituloisilta leikkaaminen ei ole ainoastaan inhimillisesti väärin, vaan se on myös taloudellisesti lyhytnäköistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

15.11 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Niin, kyllä totuutta pitää katsoa silmiin, ja tässä lisäbudjetissa nettolainanotto kasvaa 944 miljoonaa, ja iso osa sitä on se, että valtion kuluvan vuoden tuloennuste tipahtaa 485 miljoonaa. Mutta kysymykseen siitä, mistä tämä tulopuolen tippuminen johtuu, osaselitys on tietenkin se, että USA:n tempoileva tullipolitiikka saattaa vaikuttaa meidän elinkeinoelämään, ja sitten yleisesti ottaen kyllä suhdanne tulee ulkomailta. Totta kai se vaikuttaa, ja sillä lailla käytännössä se sitten vaikuttaa myös tähän meidän lisäbudjettiin ja nähdään aika nopeasti. [Annika Saarikko: Näinpä!]

No nyt sitten, kun tehdään myöskin näitä uusia valtuuksia 750 miljoonaa, jotka esiteltiin hyvin, ja sitten tehdään 374 miljoonaa lisäyksiä, niin tässä ne tämän lisäbudjetin pääluvut ovat.

Nostan esille kaksi alueellista hyvää investointia: Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta sekä 6G-satsaukset, mitä tehdään. Nämä omalle äänestysalueelle tulevat ovat hyvinkin kannatettavia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

15.12 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kävi nyt todellakin niin, että tällä lisätalousarviolla otetaan liki miljardi lisää velkaa. Ministeri, on täysin tarpeellista ja hyvä, että puolustukseen ja turvallisuuteen satsataan — niin täytyykin tehdä — mutta sehän ei selitä tätä velkaantumista, vaan nimenomaan tätä velkaantumista selittää hallituksen talouspolitiikka ja esimerkiksi se, että jälleen kerran verotulokertymää tarkistetaan tässä lisätalousarviossa puoli miljardia alaspäin, niin alvien kuin yhteisöveron tuottojen arviot laskevat. Tässä tietenkin yhtenä vaikutuksena on hallituksen heikko työllisyydenhoito. Niin ikään tässä lisätalousarviossa lisätään työttömyysmenoja sadalla miljoonalla. Se on hallituksen huonon työllisyyspolitiikan seurauksena, ja nyt me viimeistään näemme, että ei tämä hallituksen saksipolitiikka niitä työpaikkoja tuo eikä se tuo myöskään sitä talouskasvua. Yllättäen hallitus kuitenkin on yhtäkkiä löytänyt rahaa, ja kun se sitten menee rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin, vähän yli miljardi, niin minä kysyn, ministeri Purra, teiltä: miten tässä tilanteessa, kun velkaannutaan liki miljardi, samainen miljardi sitten ensi vuoden talousarviossa löytyykin kaikkein rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

15.14 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikka on epäonnistumassa täysin. Kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissa ollaan epäonnistumassa. Isoista lupauksista huolimatta Suomen talous ei ole lähtenyt kasvuun, ja nyt käsiteltävän lisätalousarvion mukaan hallitus tosiaan ottaa tänä vuonna lähes miljardi euroa enemmän velkaa kuin alun perin oli budjetoitu. Samalla työttömyysluvut ovat paisuneet koko hallituskauden ajan ja pitkäaikaistyöttömyys hipoo jo 1990-luvun ennätyksiä. Asunnottomien määrä kasvaa, leipäjonot kasvavat, lapsia tippuu köyhyyteen, vanhuksia tippuu köyhyyteen, ja niin edelleen.

Arvoisa ministeri Purra, olisikin mielenkiintoista kuulla, millä kaikilla mittareilla teidän mielestänne hallituksen talouspolitiikka on ollut onnistunutta ja kenen etua te olette onnistuneet ajamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

15.15 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on täällä huomenna mahdollisuus keskustella laajemmin talouspolitiikasta. En ajatellut siihen nyt mennä, ja toivottavasti huomenna kuullaan sitten myös punamullan vaihtoehto tälle linjalle. Se olisi ihan mielenkiintoinen kuulla.

Nämä lisäykset, jotka tähän budjettiin on tehty, kyllä kiitoksen ansaitsevat niin Puolustusvoimien osalta ja Rajan osalta, niin kuin myös siellä mainitun vapaaehtoisen maanpuolustuksen osalta, joka on tärkeä asia.

Sitten haluan erikseen nostaa myös sen, että täällä on näitä elinkeinoelämälle tärkeitä hankkeita, jotka perustuvat investointeihin, kuten esimerkiksi tämä Kotkan akkumateriaalitehdas ja ymmärtääkseni myöskin tämä Atrian hanke.

Sitten haluaisin nostaa esille myöskin tämän: nuorten harrastustakuuseen viisi miljoonaa lisää. Se on tärkeä ja hyvä asia, että sitä saadaan vielä voimakkaammin eteenpäin.

Sitten on toki mainittava myös alueellisesti tärkeät Tampereen ratapihan rahoitus ja Tampereen Teatterin rahoitus, joita pidän myöskin hyvinä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

15.16 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässähän on iso syy se, että talous ei kasva, ja se on hallituksen heikosta työllisyyspolitiikasta johtuva syy. Siihen olisi pitänyt satsata. Rakentaminen dyykkasi pahasti, ja siihenkään ei puututtu. Tämä kaikki on taustalla.

Se, miksi pyysin puheenvuoron, liittyy tähän velkamäärään. Silloin kun Sanna Marinin ja Rinteen hallitus aloitti, niin 30.6.2019 velkaa oli 109 miljardia Suomella, ja sitten kun hallitus lopetti 30.6.23, velkaa oli 151 miljardia. 41,7 miljardia on tullut velkaa sinä neljän vuoden aikana. Kun tämä hallitus aloitti, se sai pohjalle 151,2 miljardia velkaa, ja tällä hetkellä, kun tämän vuoden loppuun mennään, on velkataso 183 miljardia. Vähän yli 31 miljardia on otettu velkaa tämän hallituskauden kahden ja puolen vuoden aikana, ja kysymys kuuluu: kuinka monta hallituskautta tarvitaan, että taloutta tasapainotetaan tämän hallituksen jälkeen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

15.17 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllä se on totta, että tässä tulee lisää menoja, ja kyllä se on totta, että velanotto lisääntyy, mutta se on silti tässä maailmantilanteessa erittäin perusteltua ja vastuullista politiikkaa. Rahaa ei polteta edellisen hallituksen tapaan ideologisiin hankkeisiin, [Pia Viitanen: Rikkaiden veronkevennyksiin!] hanhipaimeniin ja mitä lie näitä muita keskustalaisia innovaatioita siellä nyt olikaan. Nyt tämä hallitus panostaa Puolustusvoimiin, vapaaehtoiseen maanpuolustukseen, rajalle, poliisiin, huoltovarmuuteen ja niin edelleen.

Haluaisin sanoa vielä edustaja Saarikolle sen verran, että teidän siitä yli 40 miljardin euron velkapotista vain reilu yksi kolmasosa selittyy suoraan koronalla ja Ukrainan sodalla, joten ne kaikki muut lisät ovat pysyviä menoja, mitä te teitte. [Annika Saarikko: Ai 20 miljardia pysyviä menoja? Ei kannata nyt sentään väärää todistusta antaa!] Lisäksi tämä hallitus joutuu kantamaan huolta siitä, että korkomenot ovat räjähtäneet käsiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Mehtälä.

15.18 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi tietysti täytyy hallitusta kiittää hyvästä asiasta, Ylivieskan eteläisen rautatiesillan rahoituksesta, mikä on elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeä.

Yrittäjänä talousasioitten kanssa pitää olla suorastaan raatorehellinen. Pankkiin ei auta mennä huonojen laskelmien kanssa, ja jos ei taloutta saa tasapainoon, tulee noutaja. Loppuksen lopuksi sama tilanne on valtiolla. Siksi on aivan rehellistä sanoa, että valtion pitäisi säästää, ja siksi me keskustalaiset myös olemme tukeneet monia säästöjä. Toki kaikkia leikkauksia emme ole pitäneet oikeudenmukaisina tai edes järkevinä, esimerkiksi lapsiperheiltä ja rajut sotesta leikkaamiset eivät ole viisasta politiikkaa. Kysyn ministeri Purralta: miten on mahdollista, että teillä on varaa tehdä tänä keväänä yli kahden miljardin euron veronkevennykset, vaikka valtio velkaantuu yli 13 miljardia euroa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

15.19 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä, mihin edellinen hallitus velkaa otti, vahvistettiin muun muassa suomalaisia yrityksiä, suomalaisia työpaikkoja ja Suomen energiaturvallisuutta erittäin haasteellisissa oloissa: koronakriisi, energiakriisi ja Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan. Mutta kuten tuossa kollega Lyly nosti hyvin esille, niin kun kahdessa vuodessa on otettu yli 30 miljardia euroa lisää velkaa, niin kyllä se kysyy sen perään, missä se vastuullinen talouspolitiikka oikein luuraa. Se ei ainakaan nimittäin näytä ministeriaitiossa istuvan, sillä jos katsoo velkaantumiskehitystä ja työttömyyden kehitystä, niin voidaan sanoa, että tältä talouspoliittiselta linjalta on pudonnut pohja pois. Se on tietysti hyvä, ymmärrettävää ja kannatettavaa, että rajaturvallisuuden ja kansalliseen turvallisuuteen tehdään panostuksia, mutta missä ovat ne oikeat kasvutoimet, mitä nyt pitäisi tehdä? Nämä tulokset osoittavat tällä hetkellä aivan päinvastaisista, joten olisi hyvä kuulla valtiovarainministeriltä, miten nyt muun muassa nämä lisätalousarvion esitykset tulevat vauhdittamaan Suomen kasvua ja työllisyyden kehittymistä positiiviseen suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

15.20 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aika uskomatonta, että porukka, joka ei tehnyt itse lainkaan säästöjä, ei mitään säästöjä, viimeiseen neljään vuoteen edellisellä kaudella — keskustalla oli valtiovarainministerin salkku edelliset neljä vuotta Katri Kulmunin ja Annika Saarikon johdolla, ettekä tehneet mitään säästöjä — on nyt huolissaan velasta. Ymmärrätte varmasti, että pelkästään teidän velkapotin korot haukkaavat ison osan budjetista tällä hetkellä.

Kiitos, valtiovarainministeri Purra, siitä, että nyt panostukset ovat suomalaisten turvallisuudessa ja huoltovarmuudessa. Nostan täältä erityisesti nyt tämän Pohjolan radan hankkeen suunnittelun, 20 miljoonaa euroa. Se parantaa huomattavasti suomalaista sotilaallista liikkuvuutta ja huoltovarmuutta. Lisäksi viisi miljoonaa euroa harrastamisen Suomen malliin — erinomainen päätös —, 2,8 miljoonaa euroa suurpetojen ja riistavahinkojen korvauksiin, Itä-Suomen luontomatkailuun panostetaan, ja lisäksi on jäänmurtajat ja väestönsuojelun kehittäminen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan neljä vastauspuheenvuoroa ja sen jälkeen ministerin vastaukset, ja sitten mennään puhujalistaan, ehditään sitäkin hetken. Elikkä nämä neljä henkilöä ovat edustajat Lohi, Räsänen, Joona, Zyskowicz ja Rasinkangas. — Edustaja Lohi.

15.22 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman hämmästyttävää, että täällä jotkut uudet kansanedustajat käyttävät puheenvuoroja viime kaudesta sillä varmuudella, jonka tuo täydellinen tietämättömyys siitä, mitä tehtiin. [Sanna Antikainen: Jopas oli törkeää! Todella alentavaa!] Nämä selitykset tuovat mieleen kyllä sen kansansadun räätälistä: piti tulla takki, tulikin liivi. Ja lopulta, kun se satu jatkuu, ei tullut edes liiviä, ei tullut lakkia, ei nenäliinaa, ei tullut mitään. Ei sen sadun opetus ole se, etteikö olisi yritetty, vaan sen opetus on se, että lupaukset petettiin, ja se on minusta se pahin juttu. Ei pitäisi selitellä ja pettää lupauksia, tai silloin, jos näin käy, pitäisi olla ainakin nöyryyttä tosiasioiden edessä katsoa, mikä on se ajankuva, ja arvostaa myös sitä työtä, mitä on aikaisemmin tehty ja ottaa myös muut mukaan tekemään sitä työtä silloin, kun on vaikeat ajat. Tämä on oma viestini tähän, ei se, että syytellään edellisiä hallituksia tai tulevia tai nykyisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

15.23 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monesti näissä keskusteluissa aina hallitus toteaa, että tällä hallituskaudella julkista taloutta vahvistetaan tällä yhdeksällä miljardilla eurolla tai kymmenellä miljardilla eurolla, mitä valtiovarainministeri on nyt viimeisimpänä käyttänyt. No, jos tämä pitäisi paikkansa, niin emmehän me ottaisi vuodessa 13:a miljardia velkaa. Näin yksinkertaista tämä on. No, miksei tämä toteudu? Valtiontalouden tarkastusvirastohan tämän kertoi jo viime vuonna. Tästä yhdeksästä miljardista on toteutumassa heidän arvionsa mukaan neljä ja puoli miljardia. Hallituksen oman julkisen talouden suunnitelman mukaan ja valtiovarainministeriön ennusteen mukaan tästä yhdeksästä miljardista teillä on jäljellä vuonna 27 puolitoista miljardia, joka vahvistaa julkista taloutta. Kehyskauden lopussa se summa on 500 miljoonaa. No miksi näin? No siksi tietenkin, että samaan aikaan meillä tulopohja on kokonaisuudessaan pettänyt, ja te ette niihin tavoitteisiin pääse. Jos tässä aletaan tätä keskustelua käymään, niin ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

kaa nyt ihan rehellisiä sille teidän omalle julkisen talouden suunnitelmalle, missä te tämän myönnätte, että eihän tämä tule toteutumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz.

15.24 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Edustaja Saarikko vähän muisteli vanhoja. En ole tökkäämässä häntä tikulla silmään, mutta kiteytän sen, mikä ero oli edellisen ja nykyisen hallituksen välillä puheena olevassa suhteessa: Nimittäin kun edellinen hallitus törmäsi koronaan ja törmäsi Venäjän hyökkäyssotaan, jotka molemmat vaativat hyvin tuntuja panostuksia myös Suomelta, eli julkisten menojen lisäämistä, niin edellinen hallitus ei käytännössä mistään, ei mistään vanhasta ollut valmis mitään säästämään, [Arto Satonen: Eikä tehnyt uudistuksia!] ja mekin kävimme silloisen ministeri Saarikon kanssa tästä monta debattia. Sen sijaan, kun nykyinen hallitus on törmännyt uusiin menotarpeisiin, esimerkiksi turvallisuuden ja puolustuksen osalta, [Markus Lohi: Se laskee veroja!] niin kukaan ei voi väittää, etteikö nykyinen hallitus olisi jostakin vanhasta ollut valmis mitään säästämään. [Annika Saarikko: Mutta talous ei kasva, ja veroja kevennetään velaksi!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi vielä edustaja Rasinkangas.

15.26 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Purralle hyvästä työstä valtiovarainministerinä vaikeana aikana ja kiitos lisätalousarvion esittelystä. — Nostan tässä muutamia hyviä asioita, joita tämä lisätalousarvio sisältää:

Turvallisuus on tärkein. Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja poliisille annetaan tarvittavia resursseja, jotta pystymme varmistamaan sisäisen turvallisuutemme.

Ampuma-aserikoksista saa jatkossa kovempia rangaistuksia, joten lisärahoitusta annetaan myös Rikosseuraamuslaitokselle.

Kela-korvausten valinnanvapauskokeiluun tulee myös lisärahoitus, jotta yli 65-vuotiaat pääsevät yksityiselle lääkärille päivystysmaksun hintaan. Tämä on tärkeää erityisesti niille, jotka ovat jääneet työterveyshuollon ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Paljon on hyvää, ja uskon vahvasti, että kun ostovoima on saatu kääntymään nousuun ja vienti saadaan hallituksen kasvutoimilla vetämään, niin tilanne talouden suhteen paranee. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt sitten ministerin vastaus, enintään viisi minuuttia.

15.27 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle keskustelusta. Sikäli kuin se käsittelee jo huomisen välikysymyksen asiaa ja velkaantumista, niin yritän kommentoida vain lyhyesti, ja huomenna saamme tähän aiheeseen sitten perehtyä tarkemmin.

Yleisenä huomiona jälleen se, että tämä sekä valtiovarainministeriön omiin ennusteisiin että kaikkien muiden tutkimusinstituutioiden ja Suomen Pankin ennusteisiin nähden pitkittynyt ja syventynyt vaikea suhdanne oli jälleen täällä opposition hampaissa ikään kuin se olisi tämän hallituksen aiheuttama asia. Samat ongelmat kuitenkin koskevat laajasti euro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

aluetta, osin globaalia tasoa: tämänhetkiset epävarmuudet, meidän vientimarkkinoiden ongelmat, puhumattakaan meidän itärajasta ja Venäjän tilanteesta.

Näihin muihin menoihin, joita tässäkin lisätalousarviossa on, menen tuonnempana.

Edustaja Lohi kuvasi, että halusi keskustella ilman tämän lisätalousarvion menolisäyksiä tästä lisätalousarviosta, mutta on hyvä huomata, että kun siellä merkittävä osa kohdistuu puolustukseen ja turvallisuuteen ja sen lisäksi infrahankkeita on aikaistettu, minkä näen varsin perusteltuna, niin ei tietenkään lisätalousarviota voi käsitellä ilman näitä menolisäyksiä, [Markus Lohi: En väittänyt niin, vaan sanoin, etten ota niihin kantaa!] vallankaan mikäli pidätte niitä kuitenkin oikeutettuina.

Kyllä, verotuloarvioita tarkistetaan alaspäin juuri silloin, kun suhdanne on ollut vaikea. Se suhdannevaikutus verotuotossa on aivan selvä. Se on oleellinen indikaattori siitä, miten taloudessa menee, nimenomaan suhdanteen osalta. Ja kun puhutaan talouskasvun puutteesta noin laajemmin suhdanteiden ulkopuolella, niin koko salia luulisi huolestuttavan se tosiasia, että 17 vuoteen reaalista talouskasvua tässä maassa ei ole ollut.

Velkasuhteen vakauttaminen hallituksen päättämillä toimilla, mikäli ne saadaan täysimääräisesti maaliin ja kasvu toteutuu vähintään ennustettuna... Mikäli näin ei tule tapahtumaan, hallitus on sitoutunut tekemään lisätoimia.

Edelleen, kuten koko ajan, olen nostonut erityiseksi huolenaiheeksi hyvinvointialueet, joiden soteen liittyvät kustannukset kasvavat, vaikka tilanne tällä hetkellä on huomattavasti parempi — kiitos hallituksen, joka ei antanut periksi — puhumattakaan sitten näistä tässä lisätalousarviossa mainituista talouteen ja turvallisuuteen liittyvistä toimista.

Edustaja Saarikko, te väititte, että me oppositiossa viime kaudella syytimme teitä koronaan ja energiakriisiin ja Ukrainan sotaan liittyneiden menojen lisäämisestä, että se oli poliittinen valinta. Näin ei ole. Ainakaan edustamani ryhmä, perussuomalaiset, ja uskoakseni myöskään kokoomus, ei kritisoinut teitä näihin liittyvistä menolisäyksistä. [Ben Zyskowicz: Juuri näin!] Sen sijaan me kritisimme teitä siitä, että te ette näissäkään kriisioloissa olleet valmiit luopumaan mistään sovitusta harkinnanvaraisten menojen lisäämisestä, [Arto Satonen: Juuri näin!] ja toisaalta te ette olleet myöskään siinä vaiheessa, kun talous lähti kasvuun, valmiita tekemään minkäänlaisia säästöjä, joten tilanne tähän hallitukseen suhteutettuna on hyvin erilainen. Tässä yhteydessä on pakko todeta, että en näe tätä teidän puheenvuoroa tai tätä yleistä keskustelua enkä myöskään huomista välikysymystä tästä perspektiivistä kovin uskottavana.

Kysymys, milloin kasvu alkaa: Tosiaan 17 vuotta sitä on odoteltu. Selvää on, että se, mitä aiemmin on tehty, ei tässä maassa toimi. Me tarvitsemme investointeja. Sen takia hallitus on hallitusneuvotteluista asti tehnyt lukuisia kasvutoimia, joita puoliväliriihessä on tehty merkittävästi lisää.

Oli puhe myös — oliko edustaja Lohi, joka huomautti — että edeltävien töitä pitää arvostaa. Minä noston täältä heti hallituksen ja keskustalaisen pääministerin, nimittäin Sipilän, jonka hallituksen aikana tehtiin hyviä toimia: sopeutusta noin kuusi miljardia, tai uudistuksia vastaavasti, julkisen talouden osalta. Koska suhdanne oli otollinen, niin näitä päästiin näkemään myös siellä luvuissa varsin pian. Valitettavasti kantti loppui hieman lyhyeen, ja se aikaansai sitten viime hallituskauden mukaisen koalition tekemään aivan päinvastaisia toimia. Tästä pääministeri Sipilän kaudesta seurasikin se, että edellinen hallitus sai merkittävästi kohentuneen työllisyystilanteen omaksi lähtökohdakseen. Edellinen hallitus noin muuten ja sen tekemät niin sanotut työllisyystoimet, joita täällä peräänkuulutaan, lähinnä paisuttivat julkista sektoria, eivät yksityistä sektoria. [Välihuutoja]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Edustaja Viitanen, te väititte, että me olemme puoliväliriihessä tarjonneet miljardin rikkaimmille. Haluaisin tietää, mistä tämä miljardi rikkaimmille tulee. Jos viittaatte siihen ylimpien marginaalien keventämiseen, niin sen staattinen kustannus on 350 miljoonaa, joka valtiovarainministeriön tutkimuskirjallisuuden perusteella tulee voimakkaasti itserahoitetuksi. Sen sijaan hallituskauden pieni- ja keskituloisiin ja lapsiperheisiin kohdistetut veronalennukset ovat noin 1,25 miljardia.

Edustaja Lyly, te sanoitte, että talous ei kasva ja se on hallituksen syy. Ihan näin suoraan en ole oppositiosta vielä kuullut — aika pöyhkeä väite, todella pöyhkeä väite. [Lauri Lyly: Onko kasvanut?]

Edustaja Kokko, te kysyitte, missä kasvutoimet. Tämä hallitus on tehnyt ennätysmäärän kasvutoimia, joita, kiitos teidän, on täällä erityisesti myös nyt paiskottu ja kritisoitu. Miten lisätalousarvio edistää kasvua? No siellä on infrahankkeita, mutta kasvupaketin tämä ei ole vaan turvallisuus- ja puolustuspaketti.

Edustaja Mehtälä, kysyitte, miten teillä on varaa alentaa veroja. Onko nyt niin, että keskusta tällä hetkellä vastustaa niitä veronalennuksia, joita te kannatitte, kun kävimme tässä salissa useita kertoja kasvukeskustelua? Joitakin veronalennuksia te olisitte halunneet jopa suurempina kuin mihin hallitus kykeni. [Arto Satonen: Pitää paikkansa!]

Arvoisa oppositio, ettekö te todella itse havaitse epäloogisuutta näissä argumenteissanne? Jokainen säästö, joita hallitus on tehnyt, on käytännössä väärin. Ei onneksi keskustan mielestä — kiitos keskustalle siitä, että olette myös meitä joissakin tukeneet. Jokainen rakenteellinen uudistus käytännössä väärin. Ette tehneet kuitenkaan yhtään uudistusta ettekä säästöä omalla kaudellanne, ja nyt olette huolissanne velkaantumisesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt jatkamme sitten puhujalista. Me lopetamme tämän osion 15.45, ja ehdimme varmasti pari puheenvuoroa ottaa. — Edustaja Räsänen, Joona.

15.34 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Ehkä on nyt syytä vielä muutama huomio tuosta edellisestä valtiovarainministerin puheesta todeta: Kun noita vanhoja eduskunnan pöytäkirjoja olen kahlannut, kun hieman harrastan tällaisia arkeologisia kaivauksia, niin, ministeri Purra, te useasti syytitte edellistä hallitusta siitä, että Suomen velkaantuminen on räjähtänyt käsiin — siis räjähtänyt käsiin. Ette erotellut, mikä on hyvää ja mikä huonoa, vaan kokonaisuudessaan kritisoitte edellisen hallituksen toimenpiteitä, [Juho Eerola: Siinä, mikä oli hyvää, meidän tuemme teitä!] että velkaantumiskehitystä ei saatu taitettua. No nyt kun teitä arvostellaan siitä, että tämä hallitus velkaantuu enemmän kuin edellinen hallitus — tämä hallitus ottaa siis eniten velkaa koko Suomen historiassa — niin sitten tätä ei saisi arvostella, koska teidän velkaantuminen olisi jotenkin parempaa velkaantumista kuin edellisen hallituksen velkaantuminen. [Markus Lohi: Hyvää velkaa!] Jos nämä syytökset ovat jotenkin pöyhkeä tai kaksinaamaisia, niin mitäköhän ovat nämä perustelut, joilla te pyritte puolustautumaan näitä syytöksiä vastaan?

No, sitten toisekseen, kun täällä edustaja Zyskowiec väitti, että edellinen hallitus ei tehnyt mitään sille, [Timo Heinonen: Velkaa teki!] että pystyisi velkakehitystä kääntämään, niin kyllähän aivan samalla tavalla tämäkin hallitus olisi voinut yrittää esimerkiksi kehysriihessä kääntää tätä kehitystä, mutta päinvastoin tähän painoitte kaasua velkaantumisessa. Valtiovarainministeriön kaikki muistiot, joita on julkaistu, kertovat sen tosiasian, että näiden päätösten johdosta valtio ottaa enemmän velkaa, ei siis vähemmän velkaa. Jos te itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

olette ollut siellä Smolnassa tekemässä päätöksiä, joilla Suomen valtio velkaantuu enemmän kuin ilman näitä päätöksiä, niin silloin se, että syytetään edellistä hallitusta, on — edelleen teidän sanoja lainatakseni — aika lailla kaksinaamaista.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten näihin keskeisiin kysymyksiin siitä, miksi täällä meno- ja tuloarviot eivät kohtaa ja minkä takia velkaantuminen jatkuvasti on pahentunut, niin keskeinen syyhän on toki siinä, että nämä tuloarviot ovat pettäneet. Näinhän on käynyt siis joka vuosi, ja hyvä esimerkki on esimerkiksi tämä rakennusalan tilanne. Kun tästä puhuttiin kaksi vuotta sitten syksyllä täällä salissa, niin tähän totesitte, että ei tarvita mitään toimenpiteitä, ei tarvita mitään toimenpiteitä. Silloin yritettiin sanoa, että tämä tulee romuttamaan esimerkiksi juuri nämä verotuloarviot, mikä tulee johtamaan siihen, että velkaantuminen lisääntyy. Silloin olitte sitä mieltä, että ei tarvitse tehdä a) yhtään eikä b) mitään. — Arvoisa puhemies, jatkan pöntöstä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle — Timo Heinonen: Ei ole tarvis! — Ben Zyskowiec: Ei!]

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten näihin lisämenoihin, niin on totta, että nyt tässäkin lisätalousarviossa ja monessa edellisessä lisätalousarviossa ja varsinaisessa talousarviossa on tehty monia tarpeellisia lisäpanostuksia muun muassa tänne turvallisuuteen, mutta eiväthän nekään ole se koko totuus siitä, miksi meillä menot nousevat. Esimerkiksi viimeksi tänään on Kela kertonut omista tilastoistaan, ja tiedättekö, paljonko esimerkiksi perustoi-meentulotuen menot ovat tällä hallituskaudella kasvaneet? [Pia Viitanen: Paljon!] Kolme- ja puolisataa miljoonaa vuositasolla. Siis siitä, kun te 23 aloititte, tänään tulemme ottamaan kolme- ja puolisataa miljoonaa euroa enemmän velkaa siihen, että toimeentulotuki-menot ovat kasvaneet. Tai onko nyt todella sellainen tilanne, että kun me velkaannumme 13 miljardia vuodessa, niin on aivan tarpeellista ja välttämätöntä useita satoja miljoonia vaalikaudessa käyttää esimerkiksi yksityislääkäripalkkioiden korottamiseen? Kyllä senkin rahan voisi varmasti käyttää johonkin muuhun.

Johtopäätös onkin se, että yhtä lailla velkaantumista lisäävät siis ne toimenpiteet, mitä on jätetty tekemättä siinä, että nämä verotuloarviot pitäisivät kutinsa eli tosiasiallisesti pysyttäisiin vastaamaan tähän vaikeaan suhdannetilanteeseen, joka Suomella on ollut. Siitä ehkä vielä sekin huomio, että miten on mahdollista, että aika monessa muussa Euroopan maassa on kuitenkin kyetty tekemään aktiivisempaa politiikkaa ja tilanne on parempi, vaikka monessa muussakin maassa, esimerkiksi Saksassa, on erittäin vaikea tilanne sisäisesti. Toisekseen velkaantumista ovat lisänneet ne toimenpiteet, joilla muitakin menoja kuin näitä tarpeellisia, esimerkiksi puolustusmenoja, on nostettu.

Arvoisa puhemies! Ehkä tähän loppuun on vielä hyvä todeta — varmasti huomenna tulemme jatkamaan tätä velkakeskustelua runsain mitoin — että kuitenkin tosiasioita meistä kukaan ei pääse karkuun, ja olisi aivan falskia, jos syyttäisin kaikesta siitä velasta, jota esimerkiksi tällä hetkellä otetaan, tätä hallitusta. Mutta se ei ole falskia, että vaadin, että kohtelette itseänne samalla tavalla kuin te olette kohdelleet edeltäjiänne. [Markus Lohi: Juuri näin!] Jos olette täällä päivästä päivään syyttäneet edellistä hallitusta siitä, että velkaantuminen on räjähtänyt tai että hallitus ei tehnyt yhtään mitään julkisen talouden tasapainon saavuttamiseksi, [Ben Zyskowiec: Eipä juuri tehnytään!] niin silloin on oikeutettua vaatia teiltä, että kestätte sitten sen saman. [Timo Heinonen: No ei voi samalla lailla sanoa, kun me olemme tehneet!] — No, otetaanpa esimerkiksi tämä, että te olette tehneet kaiken. Esimerkiksi tämän teidän julkisen talouden suunnitelman mukaan, jonka te olette tänne tuoneet, ja uusimman valtiovarainministeriön ennusteen mukaan tähän tullette saavuttamaan siis sen lähtötyöllisyystason näillä päätöksillä vasta muistaakseni vuonna 29. [Lauri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Lyly: Kyllä!] Elikkä siis se työllisyysaste, mistä te lähditte liikkeelle, saavutetaan vuonna 29. Eli toisin sanoen tässä on kuuden vuoden sukellus työllisyydessä tämän hallituksen aikana ja ennustetaan, että vasta 29 pääsemme siihen tasoon, josta lähdimme liikkeelle keväällä 23. — Mutta, arvoisa puhemies, jotta saamme kuulla myös toisen näkökulman, niin päätän tähän, ja emmeköhän me jatka huomenna tätä keskustelua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tosiaan yksi puheenvuoro vielä ehditään ottaa, ja se on edustaja Heinosen.

15.41 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvä ministeri, edustajakollegat ja muut täysistunnossa olijat ja täysistuntoa seuraavat! Kiitos puheenvuorosta edustaja Räsäselle. Siinä, Räsänen, on vain se ero, että kun me arvostelimme teitä tekemättömistä toimista, niin me puhuimme totta. Te ette tehneet silloin niitä työllisyystoimia ja rakenteellisia uudistuksia, joita me teiltä peräänkuulutimme. Ja kun te katsotte, mitä me olemme tehneet, niin näitä toimia on tehty merkittävästi.

Ajattelin, että käytän tämän oman puheenvuoroni tänään siihen velkasuhteen taittumis-keskusteluun, mikä nyt on ollut julkisuudessa aika vahvasti. Orpon hallitus on siis edelleen vahvasti sitoutunut hallitusohjelmassa kirjattuun velkasuhteen vakauttamiseen tämän hallituskauden loppuun mennessä. Hallitusohjelmaa tehtäessähän valtiovarainministeriö arvioi tavoitteeseen pääsemisen vaativan kuuden miljardin euron sopeutuksen julkiseen talouteen. Taloustilanteen heikennyttyä VM päivitti arviotaan viime vuoden keväällä, jolloin hallitus päätti lisätoimista, kolmesta miljardista eli yhteensä yhdeksän miljardin sopeutustoimista. Hallitus siis nojaa talouspolitiikkansa arvioinnissa valtiovarainministeriöön ja siellä olevaan parhaaseen asiantuntijatietoon. Valtiovarainministeriöhän tarkastelee talouskatsauksen yhteydessä julkisen talouden tilannetta ja on arvioinut säännöllisesti myös velkasuhdetavoitteen toteutumista. Valtiovarainministeriö on toistuvasti arvioinut, että jos tämä yhdeksän miljardin euron sopeutuskokonaisuus toteutuu kokonaisuudessaan, riittää se pysäyttämään velkasuhteen kasvun. Tästä tässä on kyse.

Tämä arvio ei ole aiemmasta muuttunut. Viimeksi kasvuriiheä varten VM päivitti skenaariolaskelman, jossa arvioidaan velkasuhteen kehitystä tilanteessa, jossa hallituksen yhdeksän miljardin sopeutustoimet purevat täysimääräisesti ja kasvutoimet alkavat vaikuttaa. VM:n mukaan tällöin julkinen velkasuhde vakautuu vuonna 27, eli hallitus saavuttaisi tämän keskeisen finanssipoliittisen tavoitteensa. Kyseessä ei siis ole tältä osin VM:n ennuste. Valtiovarainministeriön tehtävä ei ole ottaa kantaa tai ennustaa sitä, toteutuvatko kulloisenkin hallituksen tekemät toimet. Tämän vuoksi kyseessä on siis skenaariolaskelma tilanteessa, jossa toimet toteutuvat. Tästä tässä asiassa on kyse. Tähän muuten myös meidän pääministerimme viittasi, mitä julkisuudessaakin on käsitelty.

VM sisällyttää hallituksen toimia näihin ennusteisiinsa aina sitä mukaa kuin niitä on päätetty, ja tämä korostaa entisestään hallituksen talouspolitiikan ja reformien toteuttamisen tärkeyttä. Yhdeksän miljardin sopeutuskokonaisuus on siis tärkeää viedä läpi, jotta me pääsemme siihen, että velkasuhdetavoitteesta voimme pitää kiinni. Jotta velkasuhde saadaan pysyvästi alenevalle tasolle, on välttämätöntä jatkaa sopeutustoimia myös tulevilla hallituskausilla, eli tämä ei tule kerralla kuntoon vaan tulee vaatimaan myös jatkotoimenpiteitä. Tämä on ollut selvää jo hallituksen aloituksesta lähtien, eli maamme julkisen talouden kääntäminen kestäväälle pohjalle vaatii ainakin kahden vaalikauden mittaisen sopeutuksen. Siksi olen tyytyväinen, että vihervasemmisto on tehnyt välikysymyksen nimen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

omaan velkaantumisesta. Olen tyytyväinen, että sosiaalidemokraatit vihdoinkin puhuvat myös tämän maan velkaantumisesta ja ovat siitä huolissaan, ja myös heidän kumppanipuolueensa keskusta.

Opposition väitteet esimerkiksi Helsingin Sanomissa ovat siis olleet täysin tuulesta temmattuja. Ne kertovat ennen kaikkea SDP:n ja keskustan vaihtoehtojen puutteesta. On helpompaa yrittää kääntää huomio pois siitä, että nämä puolueet eivät vielä ole onnistuneet siis tekemään uskottavaa vaihtoehtoa, edustaja Räsänen — ja olisin saman todennut keskustalaisille, jos heitä täällä salissa olisi. Teiltä puuttuu uskottava vaihtoehto näille toimille. Siksi teidän kritiikki vaikkapa Helsingin Sanomissa ja Helsingin Sanomien muutenkin esille nostama kritiikki on ontuvaa.

Jos jo edellinen hallitus olisi miljardien eurojen menolisäystensä sijaan aloittanut vastuullisen talouspolitiikan pidon ja sopeuttanut julkisia menoja, ei tällä hallituskaudella olisi näin mittavaa sopeutusurakkaa ollut edessä ja tarpeen tehdä. Tämä ei kuitenkaan edelliseltä hallitukselta onnistunut, ja nyt Orpon hallitus joutuu valtiovarainministeri Purran johdolla tekemään merkittäviä sopeutuksia samalla, kun talouskasvua yritetään käynnistää 17 vuoden kasvun puuttumisen jälkeen. Siksi tässä kasvuriihessä tehtiin nyt tempon muutosta, haetaan ehkä uutta rytmin vaihdosta tähän tilanteeseen — yhdeksän miljardin sopeutus — ja nyt näillä toimilla, joita täällä tänään on kritisoitu esimerkiksi verotuksessa, nimenomaan haetaan tähän orastavaan talouskasvuun lisää potkua ja sitä, että saisimme tämän tilanteen tämän kautta kääntymään.

Arvoisa puhemies! Jatkamme varmasti huomenna keskustelua, ja olen iloinen, että sosiaalidemokraatitkin puhuvat vihdoinkin maamme velkaantumisesta ja ainakin sanoissaan ovat siitä huolissaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.47.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.03.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

21.03 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Toinen lisätalousarvioesitys vuodelle 2025 tuo eduskunnan käsiteltäväksi kokonaisuuden, joka koskee paitsi talouden lukemia myös turvallisuutta, vakautta ja varautumista. Tässä lisätalousarviossa esitetään määrärahojen lisäyksiä useille hallintoaloille. Nämä lisäykset liittyvät muun muassa puolustukseen, rajaturvallisuuteen ja Ukrainalle annettavaan tukeen. Tämä ei ole sattumaa. Maailma ympärillämme on epävakampi kuin vuosiin, joten nyt jos koskaan meidän on huolehdittava siitä, että Suomen valtiolla on käytössään tarvittavat keinot varautua ja toimia valppaammin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön esittämä lisätalousarvio sisältää noin 1,3 miljardin euron lisämenot. Näistä merkittävä osa, lähes puolet, kohdistuu puolustushallinnon menoihin. Kyse on paitsi materiaalihankinnoista myös varautumiseen liittyvästä valmiuden parantamisesta.

Tahdon korostaa: talous ja turvallisuus eivät ole toisistaan irrallisia, ne ovat saman kokonaisuuden eri puolia. Ilman kestäväää taloutta ei ole uskottavaa puolustusta ja ilman turvallisuutta ei ole vakaata yhteiskuntaa, jossa talous voi kasvaa.

Tässä lisätalousarviossa kohdistetaan varoja myös rajaturvallisuuteen. Itärajan tilanne on vakaa mutta arvaamaton. Me tiedämme nyt, ettei rajaturvallisuus ole pelkkä viranomaisasia, se on kansallinen turvallisuuskysymys. Rajojen valvonta on osa meidän itsenäisyyttämme. Laaja-alaisen vaikuttamisen aika ei ole päättymässä. Se on vasta alussa. Meidän on oltava hereillä, suojattava järjestelmämme ja varauduttava häiriöihin.

Arvoisa puhemies! Tässä talousarviossa näkyy myös Suomen kansainvälinen vastuu. Suomi jatkaa tukeaan Ukrainalle. Tämä tuki ei ole vain solidaarisuutta. Se on sijoitus Euroopan vakauteen. Lisätalousarvio sisältää määrärahoja, joilla tuetaan jälleenrakennusta, miinanraivausta ja kehitysyhteistyötä. Tässä olemme mukana, koska tiedämme, että turvallinen Ukraina on myös lähtökohta turvalliselle Euroopalle, jonka osa Suomikin on.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviot ovat osa normaalia budjettityötä, mutta tämä esitys on enemmän kuin tekninen korjaus. Se on osa vakavaa määrätietoista linjaa — linjaa, jossa puolustuksen ja turvallisuuden perustaa ei horjuteta. Turvallisuutemme lisäksi toisessa lisätalousarviossa parannamme arjen edellytyksiä, sitoudumme parantamaan liikenneväyliä, lisäämme panoksia harrastamisen Suomen malliin sekä toimimme metsien kasvun sekä hiilinielujen vahvistamiseksi. Toimimme Suomen puolesta ja parhaaksi, ja siksi kannatan hallituksen esitystä. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

21.07 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeriön huhtikuun ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2025. Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä kotitalouksien reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien kulutusta on kuitenkin vähentänyt heikko tulo- ja työllisyyskehitys sekä heikko luottamus talouteen. Sen sijaan energiasiirtymään ja teknologian kehitykseen liittyviin investointeihin odotetaan nopeaa kasvua. Lisäksi rakentamisessa suhdanteen pohja on ennusteen mukaan ohitettu ja asuntorakentamisen ennustetaan elpyvän. Käsitykseni mukaan, ottaen huomioon vieläkin melko suuren myymättömien uusien asuntojen määrän, näihin ennusteisiin on syytä suhtautua varauksin ainakin asuntorakentamisen osalta vielä kuluvana vuonna 2025.

Suomen työllisyyskehitys ja maailman kauppapoliittinen tilanne lisäävät epävarmuutta ja vaarantavat kasvuennusteita. Haastavista taloudellisista ajoista huolimatta hallitus panostaa edelleen Suomen kansalaisten turvallisuuteen. Teen tässä muutamia nostoja lisätalousarviosta:

Väestönsuojelun kehittämiseen ehdotetaan 21 miljoonan euron lisärahoitusta. Tämä on hyvin tärkeä kohde. Ukrainan sota on osoittanut, että siviiliväestöön kohdistuvat iskut ovat arkipäivää ja erilaiset suojat ja väestönsuojausmenetelmät ovat jatkuvan kehittämisen tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

peessa. Samaan teemaan kuuluu myös pelastustoimelle ehdotettava kuuden miljoonan euron lisäys vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisen kehittämiseen.

Myös sotilaalliseen puolustukseen panostetaan. Puolustusvoimille ehdotetaan 35 miljoonan euron lisärahoitusta kaikkien puolustushaarojen materiaalin kunnossa- ja ylläpidon tason nostoon. Kykyä vastaanottaa tukea liittolaismailta ehdotetaan vahvistettavan 15 miljoonan euron lisämäärärahalla. Puolustusvoimien kehittämisohjelman 2025 tilausvaltuuden enimmäismäärää ehdotetaan lisättävän noin 130 miljoonalla eurolla räjähdysainehankintoihin, jotka ajoittuvat vuosille 2025—2037.

Vapaaehtoisissa on voimaa. Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukemiseen ehdotetaan miljoonan euron määrärahan lisäystä jaettavaksi valtionapuna Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle koulutustoiminnan tason ylläpitämiseen.

Lisäksi Tullin toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä 7,4 miljoonan euron lisäystä tulliselvitysjärjestelmän kokonaisuudistuksen jatkamiseen, pakotteiden valvonnan ja välineelistetyn maahantulon aiheuttamiin ylimääräisiin kustannuksiin sekä Tullin toimitilahankkeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Puheenvuoroni keskittyi menojen osalta melko synkiltä kuulostaviin asioihin. Poliittisesta painostuksesta huolimatta valtiovarainministeri Purra on rojhennut kohdistaa määrärahoja sinne, missä niitä kaikkein kipeimmin tarvitaan. Meidän on osoitettava varoja Suomen ja suomalaisten puolustamiseen ja turvallisuuteen. On totta, että tämän johdosta valtio velkaantuu lisää, ja oppositio on arvostellut tänäänkin hallitusta kovasti verotuksen keventämisestä. On kuitenkin totta, että yksikään valtio ei ole verottanut itseään vauraaksi. Jos Suomen ongelmat ratkeaisivat verottamalla, eläisimme jo tällä hetkellä paratiisissa. On tärkeää tiedostaa, että jos jätämme huolehtimatta perusasioista, voimme menettää kaiken.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ehdottamat toimet ja määrärahat ovat välttämättömiä, ja niillä pyritään säilyttämään hyvinvointiyhteiskunta myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.12 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka näkyy seuraavassa numerosarjassa: Vuonna 23 bruttokansantuote oli miinus 0,9, vuonna 24 miinus 0,1. Tälle vuodelle luvataan plus 1,3 ja jatkovuosille noin puolitoista prosenttia. [Jari Ronkainen: Käännö on tapahtunut!] Eli ei kovin isoja lukuja ole näkyvissä nytkään.

Siihen, mitä tässä lisätalousarviossa on turvallisuuteen ja siihen liittyviin välttämättömiin menoihin puolustuksen osalta ja turvallisuuden osalta, voi yhtyä, ja ne ovat tarpeellisia tehdä.

Se, mikä tässä huolettaa, on nimenomaan se, että talous ei kasva. Sitten niistä talouden kasvuluvuista tämä lisätalousarvio kertoo karua kieltään: Arvonlisävero miinus 272 miljoonaa euroa, vaikka viime vuonna arvonlisäveroa nostettiin — eli se tuotto laskee korotuksen jälkeen —, yhteisövero miinus 226 miljoonaa euroa ja ansiotulovero miinus 98 miljoonaa euroa. Eli nämä kertovat siitä verotulojen aktiviteetista, joka taloudessa tällä hetkellä on.

Sitten toinen puoli siitä: Työttömyysturvamenot kasvavat noin sadalla miljoonalla eurolla. Täksi vuodeksi työttömyys arvioitiin viime syksynä noin 7,6 prosenttiin, ja nyt tällä hetkellä ollaan 8,3 prosenttiyksikössä, eli nousua on isosti. YEL-menot nousevat 60 mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

joonalla eurolla, ja yrittäjien vakuutusturvaa valtio maksaa kohta noin 600 miljoonalla eurolla vuodessa. Tämä on noin kymmenkertaistunut viimeisen 10—12 vuoden aikana, eli varsin merkittävä kasvu on tapahtunut siellä. Nämä viimeiset nousut johtuvat siitä, että on konkursseja ja myös maksurästejä ollut, mutta näkee, että täällä aktiviteettia on todella vähän.

Nämä luvut kertovat sitä kieltä, että meidän pitäisi talouspolitiikkaa muuttaa ja kasvat-
taa luottamusta, ja nyt näyttää siltä, että tämä talouden ja työllisyyden hoito ei anna kulut-
tajille sellaista näkymää, että kotimarkkina alkaisi elpyä, ihmiset ostaisivat asuntoja, vaih-
taisivat vaikka autoja tai muita ja kuluttaisivat normaaleissa palveluissa. Kaikki laittavat
mahdollisuuksien mukaan säästöön niitä asioita, koska tilanne on huolestuttava. Työllii-
syyttä luvattiin 100 000 lisää, mutta taitaa olla toiseen suuntaan mennyt noin 60 000—
70 000, eli työllisyyslupaukset ovat karanneet. Velkalupaukset ovat karanneet jo aikapäi-
viä sitten.

Tässä on koko ajan arvosteltu, kuinka paljon Rinteen — Sanna Marinin hallitus otti vel-
kaa kaudellaan. Otin Valtiokonttorilta valtionvelasta suoraan nämä luvut: 30.6.2019 val-
tionvelkaa oli 109 miljardia euroa, ja kun hallitus lopetti 30.6.23 neljän vuoden päästä, vel-
kaa oli 151,2 miljardia euroa. Velkaa oli otettu 41,7 miljardia euroa sen nelivuotiskauden
aikana — koronavuonna 20 otettiin 18,4 miljardia velkaa, eli siihen vuoteen kohdistui iso
velanotto. Nyt hallitus sai lähtötilanteena, että 151 miljardia oli pohjalla, ja Sanna Marin ja
Antti Rinne saivat hallituksen lähtötilanteessa 109 miljardia. Eli siellä oli kuitenkin lähes
110 miljardia pohjalla. Nyt tässä oli 151 miljardia lähtötilanteessa, ja nyt tämän kahden ja
puolen vuoden aikana on tilanne se, että tämän vuoden loppuun mennessä hallitus tulee ot-
tamaan yli 31 miljardia velkaa — 31 miljardia kahdessa ja puolessa vuodessa, kun Sanna
Marinin hallitus otti neljässä vuodessa 41 miljardia euroa. [Jari Ronkainen: Mites korko-
jen kehitys?] — Korkojen osalta näyttää, että korot ovat hieman laskeneet, ja korkokulut
ovat pysyneet siinä vajaassa kolmessa miljardissa eurossa. — Täytyy muistaa, että myös-
kin siitä 109 miljardista, mikä oli siellä pohjalla, on korot. [Jari Ronkainen: Totta kai!] Tämä
40 miljardia on se Sanna Marinin ja Antti Rinteen hallituksen aikainen synty. Mutta
109 ja nyt tämä 30 miljardia, eli 140 miljardia, on siltä ajalta, kun kokoomus on ollut hal-
lituksessa koko ajan.

Aina sanotaan, että suhdanteisiin ei voi vaikuttaa. Minä sanoisin, että kotimarkkina
voi vaikuttaa, kotimarkkinan toimivuuteen voi vaikuttaa, ja sitä tämä hallitus on koko ajan
omilla toimillaan vienyt huonompaan suuntaan. Se on tässä iso syy, että me olemme tässä
tilanteessa, että me velkaannumme näin nopeasti.

Tässä tällä kertaa, ja huomenna jatketaan varmaan välikysymyskeskustelussa lisää, mut-
ta halusin tuoda nämä luvut, niin että aina muistetaan, että siellä on ollut pohjalla 109 mil-
jardia ja mikä oli velanotto edellisen hallituksen aikana. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaapa
hyvä.

21.18 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä vuoden
2025 toiseksi lisätalousarvioksi. Lisätalousarvion keskeisimpinä painopisteinä ovat mer-
kittävät määrärahalisäykset puolustukseen ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvis-
tamiseen. Kun maailma ympärillämme muuttuu yhä arvaamattommaksi, meidän on
vastattava tilanteeseen määrätietoisesti ja kokonaisvaltaisella otteella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Venäjä jatkaa edelleen brutaalia hyökkäystä Ukrainassa. Tämä on karu muistutus siitä, että Euroopassa käydään jälleen täysmittaista sotaa. On välttämätöntä, että Suomen tuki Ukrainalle näkyy myös tässä lisätalousarviossa. Ukrainalle toimitetun puolustusmateriaalin korvaamiseen ehdotetaan lähes 200 miljoonan euron lisävaltuuksia, ja lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin varataan reilut kolme ja puoli miljoonaa euroa Ukrainalle annettavan tuen kustannusten kattamiseen.

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään laajasti myös muuta lisärahoitusta. Kaikkien puolustushaarojen materiaalin, kunnossapidon ja ylläpidon tason nostoon osoitettava 35 miljoonan euron lisärahoitus on konkreettinen investointi suorituskykyyn, huoltovarmuuteen ja toimintavalmiuteen, asioihin, jotka todella ovat varautumisessa ja kriisitilanteessa kaiken keskiössä. Tämän lisäksi muun muassa Laivue 2020 -hankkeeseen ja Puolustusvoimien kehittämisen ohjelmaan tehdään tilausvaltuuksien tarkastuksia, jotka turvaavat puolustushaarojen pitkän aikavälin suorituskyvyn. On tärkeää huomata, että nämä investoinnit eivät edellytä lisämäärärahaa, sillä ne rahoitetaan hallinnonalalle määritellyn määrärahakehysten sisällä suunnitelmallisesti ja vastuullisesti.

Arvoisa puhemies! Huhtikuussa hallitus teki historiallisen päätöksen nostaa Suomen puolustusmenot kolmeen prosenttiin bkt:stä vuoteen 2029 mennessä. Päätös on konkreettinen osoitus siitä, että me vastaamme muuttuneeseen turvallisuusympäristöön sekä sen luomiin uhkakuihin painokkaasti. Suomen kansallista turvallisuutta ei puolusteta juhlapuheilla vaan riittävillä ja kohdennetuilla resursseilla. Nyt resurssit ovat tulossa. Maanpuolustus ei ole pelkästään viranomaisten tehtävä. Se on koko kansan yhteinen asia. Toisessa lisätalousarviossa maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukemiseen ehdotetaan miljoonan euron lisäystä MPK:n koulutustoiminnan tason ylläpitämiseen. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnan tukeminen lähettää ennen kaikkea tärkeän ja kaivatun viestin kaikille niille suomalaisille, jotka vapaaehtoisesti kouluttautuvat ja valmistautuvat kriisitilanteisiin.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme ei ole muuttunut ainoastaan rajoillamme tai kansainvälisesti. Muutokset näkyvät myös Suomen sisällä. Yhteiskunnan kokonais-turvallisuuden vahvistaminen edellyttää, että myös sisäinen turvallisuus saa tarvittavat resurssinsa. Tässä lisätalousarviossa sisäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan muun muassa lisärahoitusta väestönsuojelun kehittämiseen, vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisen parantamiseen sekä Rajavartiolaitoksen ja poliisin valmiuksiin. Lisäksi kustannuksia Itämeren kriittisen infran suojaamisesta korvataan.

Vuoden 2025 toinen lisätalousarvio osoittaa, että hallitus suhtautuu painokkaasti Suomen puolustuskyvyn ja sisäisen turvallisuuden kehittämiseen. Kokonaisuus heijastaa hallituksen johdonmukaista linjaa. Turvallisuuteen panostetaan laajasti ja ennakoivasti muutuneet uhkakuvat ja turvallisuuspoliittinen tilanne huomioiden. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa, edustaja Antikainen poissa, edustaja Vigelius poissa, edustaja Mehtälä poissa, edustaja Oinas-Panuma poissa, edustaja Lohi poissa, edustaja Eskelinen poissa, edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaapa hyvä.

21.23 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 toiseksi lisätalousarvioksi. Ajattelin tässä käyttää yleispuheenvuoron liittyen talouspolitiikkaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Orpon hallituksen ensimmäisen kahden vuoden aikana kasvussahan ovat olleet lähinnä vain työttömyys, konkurssit ja velka, mikä johtuu kasvu- ja työllisyyspolitiikan epäonnistumisesta. Talous- ja työllisyyspolitiikan maksajiksi joutuvat tavalliset suomalaiset, joiden palveluita on leikattu, ja kokonaisveroaste on noussut korkeimmalle tasolle kymmeneen vuoteen. Kaksi vuotta olemme kuulleet väittämiä siitä, että on välttämätöntä leikata palveluista ja pienituloisilta lapsiperheiltä, eläkeläisiltä ja työntekijöiltä toimeentuloa. Kaikki tämä on ollut välttämätöntä, vaihtoehtoja ei ole ollut, ja rahat ovat olleet loppu.

Nyt rahaa sitten kuitenkin on. Sitä löytyi jopa kaksi miljardia veronkevennyksiin, ja muun muassa eläkerahastoista otettiin pikavippi, mikä on kestävämpiä talouspolitiikkaa. Hallituksen suulla puhutaan myös keskiluokalle painotetuista veronkevennyksistä, joita voi pitää kyseenalaisina, koska jos mukaan lasketaan erityisesti keskiluokkaan kohdistuvat veronkorotukset, ei alle 9 000 euroa kuukaudessa ansaitseville jää juuri mitään käteen.

Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvion veroennuste on tyly. Verotuloille ennakoidaan lähes puolen miljardin romahdusta, ja verotuloennuste tippuu arvio arviolta. Verotulojen jatkuva romahtaminen kertoo karusti talouspolitiikan epäonnistuneesta suunnasta. Ensinnäkin vuoden päästä varakkaille velaksi annetaan veronalennuksia. Ne eivät suurinta osaa palkansaajista lohduta, koska heidän veroalensa viedään piiloveronkorotuksilla ja nousevilla työttömyysvakuutusmaksuilla.

Tässä lisätalousarviossa on toki lisäyksiä tarpeellisiin ja välttämättömiin kohteisiin, kuten puolustukseen ja turvallisuuteen. Kauppapoliittisten epävarmuuksien kasvaessa tarvittaisiin kuitenkin toimia, jotka vahvistaisivat niin ostovoimaa kuin kuluttajien luottamusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

21.26 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä tämän vuoden toisessa lisätalousarviossa on merkittäviä lisäpanostuksia muun muassa Puolustusvoimien materiaalin ylläpitoon ja Ukrainalle annettavaan tukeen sekä väestönsuojeluun, rajaturvallisuuteen ja poliisiin. Tässä aiemmin tänä iltana käytyyn turvallisuuspoliittiseen keskusteluun peilattuna onkin erittäin tärkeää, että hallitus varautuu Suomen turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin määrätietoisin toimin ja panostaa maamme kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen. Edustaja Ronkainen kävi edellä jo varsin hyvin ja monipuolisesti läpi tätä kokonaisuutta, ja hänen näkemyksiinsä on helppo yhtyä.

Arvoisa puhemies! Tähän tämän vuoden toiseen lisätalousarvioesitykseen sisältyy turvallisuuden kohentamisen ohella myös useita muita tärkeitä kohteita. Yhtenä esimerkkinä nostan esiin rahoituksen Kela-korvauksiin liittyvään valinnanvapauskokeiluun. Sen myötä 65 vuotta täyttäneet henkilöt pääsevät yksityislääkärin vastaanotolle julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruusella omavastuulla eli noin 28 eurolla. Tämän korvauksen voisi saada enintään kolme kertaa kalenterivuoden aikana ja kahdesti tämän vuoden jäljellä olevina kuukausina, sen jälkeen, kun tämä valinnanvapauskokeilu on tullut voimaan.

Arvoisa puhemies! Valinnanvapauskokeilu helpottaa tuntuvasti terveydenhuollon jonojen purkamista ja edistää erittäin merkittävästi 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden hoitoonpääsyä. Toivonkin mainitun valinnanvapauskokeilun tuottavan myönteisiä tuloksia ja antavan suuntaviivoja myös sotejärjestelmän tulevaan kehittämiseen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.